

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **341** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 29 april 2010 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de dames Gwenny De Vroe en Irina De Knop

betreffende het behoud van de uitbating
van het Kasteel van Ham
door de Vlaamse overheid
en de ontwikkeling ervan tot culturele vuurtoren
voor het oostelijke gedeelte
van het arrondissement Halle-Vilvoorde

Verslag

namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
uitgebracht door de heer Willy Segers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Mark Demesmaeker.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Tom Dehaene, Paul Delva, Eric Van Rompuy;
de heer Erik Arckens, mevrouw An Michiels, de heer Joris Van Hauthem;
de dames Ann Brusseel, Gwenny De Vroe;
de dames Mia De Vits, Yamila Idrissi;
de heren Mark Demesmaeker, Willy Segers;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Jan Laurys, Johan Sauwens, Koen Van den Heuvel;
de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Gerda Van Steenberge, Linda Vissers;
mevrouw Irina De Knop, de heer Sven Gatz;
de heren Marcel Logist, Frank Vandenbroucke;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

341 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand besprak het voorstel van resolutie van de dames Gwenny De Vroe en mevrouw Irina De Knop betreffende het behoud van de uitbating van het Kasteel van Ham door de Vlaamse overheid en de ontwikkeling ervan tot culturele vuurtoren voor het oostelijke gedeelte van het arrondissement Halle-Vilvoorde op 4 maart en 28 april 2010.

1. Toelichting door mevrouw Gwenny De Vroe, indiener

Met het Kasteel van Ham beschikte de Vlaamse overheid sedert de openstelling in 1970 over een schitterende locatie voor vergaderingen en evenementen, op een boogscheut van Brussel en goed bereikbaar. Jarenlang functioneerde het kasteel voor die doeleinden, niet enkel voor de Vlaamse overheid, maar ook voor andere overheden, bedrijven of verenigingen en tot ieders tevredenheid. In 1990 werd nog een grondige renovatie uitgevoerd.

Eind juli 2007 besliste de Vlaamse Regering de uitbating van het Kasteel van Ham stop te zetten en het kasteel in erfpacht te geven voor een periode van dertig jaar. Daarover is destijds weinig uitleg gegeven. Zelfs de heer Luc Boulangé, die 22 jaar verantwoordelijk was voor het kasteel en het personeel, verklaarde eind oktober nog in Het Nieuwsblad dat “de motivatie voor de beslissing hem onbekend is”. Uit de media kunnen we wel vernemen dat de Vlaamse Gemeenschap de jongste tijd voor vergaderingen minder en minder gebruikmaakt van het kasteel.

Onderbezetting voert Vlaams minister van Onroerend Erfgoed Geert Bourgeois als belangrijkste reden aan in zijn antwoord op een schriftelijke vraag (schriftelijke vraag nr. 85 van 2 december 2009). Nochtans is de onderbezetting goeddeels gewenst door de Vlaamse overheid, aangezien de promotie en reclame voor het Kasteel de voorbije jaren nauwelijks iets voorstelde en in de Vlaamse overheidsdiensten al geruime tijd het gerucht liep dat het kasteel niet meer wordt verhuurd. Intussen zijn er aan de oevers van de vijver en slotgracht van het kasteel ingrijpende instandhoudingswerken noodzakelijk. De minister had in zijn antwoord ook laten weten dat de Vlaamse overheid daar niets meer in te willen investeren.

In de criteria voor de erfpachtprocedure staat volgens het antwoord van minister Bourgeois niet vermeld dat de nieuwe uitbater verplicht wordt om het kasteel op gezette tijden voor het grote publiek open te stellen. Dat betekent dat het Kasteel van Ham na jarenlang een vertrouwd toneel te zijn geweest voor de inwoners van Steenokkerzeel en de omliggende gemeenten en voor vele andere inwoners van Vlaams-Brabant, opnieuw een erg ontoegankelijk oord dreigt te worden.

In de beleidsnota Vlaamse Rand 2009-2014 (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 188/1*) heeft de Vlaamse Regering inmiddels het idee gelanceerd om in het arrondissement Halle-Vilvoorde, meer bepaald in de zuidrand, een nieuw cultureel centrum op te richten, een ‘culturele vuurtoren’ tegen de verfransing en internationalisering van de regio. Luidens een recent rapport van de studiedienst van de Vlaamse Regering zullen de ontnederlandsing, de verfransing en de internationalisering de komende jaren verder voortschrijden, niet alleen in de zuidrand, maar in heel het arrondissement Halle-Vilvoorde en zelfs in heel Vlaams-Brabant.

Een alerte reactie van het beleid is nodig. Niet door een virtuele vuurtoren in het leven te roepen op een plaats waar niemand hem gevraagd heeft, maar met doortastende maatregelen. In plaats van een culturele infrastructuur in de zuidrand te plannen, lijkt het op korte termijn wenselijk de ‘vuurtoren’ die het Kasteel van Ham al jaren is, te behouden en uit te baten, bij voorkeur door de vzw ‘de Rand’, waarvan het werkingsgebied kan worden uitgebreid tot het Vlabinvestgebied (het arrondissement Halle-Vilvoorde en de gemeenten Bertem, Huldenberg en Tervuren in het arrondissement Leuven) (zie *Parl. St. VI. Parl., 2009-10, nr. 326/1*). Niets belet de Vlaamse Regering intussen de oprichting van

een nieuwe culturele infrastructuur in de zuidrand verder voor te bereiden en er een draagvlak voor te creëren.

De erfpachtprocedure om het kasteel door een private partner te laten uitbaten, loopt intussen niet van een leien dakje. Op de eerste openbare zitdag begin februari waren er slechts twee kandidaten, die geen bod gedaan hebben omdat ze nog met veel vragen zaten. Het kasteel is dus sedert 31 december 2009 gesloten en kan door niemand meer gebruikt worden.

Mevrouw Gwenny De Vroe overloopt verder het overwegend gedeelte van de tekst en komt tot de vragen aan de Vlaamse Regering. Concreet vragen de indieners: 1° de erfpachtprocedure voor het Kasteel van Ham stop te zetten en het kasteel verder door de Vlaamse overheid te laten uitbaten; 2° het Kasteel van Ham mee in te schakelen als uitvalsbasis voor beleidsinitiatieven van de vzw ‘de Rand’, als ‘vuurtoren’ in de oostrand; 3° de nodige stappen te ondernemen om dat mogelijk te maken.

2. Bespreking

De heer *Willy Segers* begrijpt de bezorgdheid in verband met het Kasteel van Ham. Hij vindt het wel eigenaardig dat Open Vld vraagt om een beslissing terug te schroeven van de vorige Vlaamse Regering waar Open Vld zelf deel van uitmaakte. Terugschroeven is om verschillende redenen niet mogelijk, oordeelt het lid: om budgettaire redenen en om praktische. De gemeente Steenokkerzeel heeft ondertussen de oprijlaan overgenomen zodat ze minder bruikbaar is geworden voor parking, iets onmisbaar als de bestemming een cultureel centrum moet worden. Het lijkt spreker niet aangewezen heel wat beslissingen uit het verleden terug te draaien. Overigens zou het engagement van vzw ‘de Rand’ daarin duidelijk moeten zijn. Bij zijn weten is de vzw nog niet betrokken bij dit voorstel. En ten slotte werd bewust geopteerd voor een culturele vuurtoren in de zuidrand waar men tegen de taalgrens aan zit. Uiteraard zal op andere plaatsen in de Rand ook interesse zijn voor een culturele vuurtoren, maar de vestiging in de zuidrand nabij de taalgrens is van strategisch belang. De N-VA-fractie steunt het voorstel dus niet.

De heer *Eric Van Rompuy* zegt als schepen van buurgemeente Zaventem vanzelfsprekend gehecht te zijn aan het Kasteel van Ham. Het Akkoord van Steenokkerzeel van 1974 werd er getekend; het was een plaats waar regeringen en partijen vergaderden. Dat is gekeerd toen de Vlaamse Regering in de jaren negentig voor Hotel Errera gekozen heeft. Het Kasteel van Ham is niet geschikt voor grote evenementen. Geen enkele zaal kan meer dan honderd personen ontvangen. Het kasteel is daarom niet geschikt voor een cultureel centrum of voor culturele evenementen, meent de spreker. Het kasteel werd steeds minder gebruikt, misschien ook onvoldoende gepromoot. Er was immers Hotel Errera. De vorige legislatuur is dat in het parlement ter sprake gekomen en heeft de Vlaamse Regering beslist om het kasteel te verkopen. Andere opties, zoals de uitbouw tot een centrum voor de Vlaamse Regering of de administratie, zijn toen niet genomen. Het lid vindt dat op deze beslissing moeilijk teruggekomen kan worden om allerlei praktische redenen. Spreker vindt het kasteel ook niet zo geschikt als uitvalsbasis voor vzw ‘de Rand’, die nu verspreid zit over verschillende locaties. Is het niet beter daartoe een van de bestaande gemeenschapscentra verder uit te bouwen? De medewerkers van vzw ‘de Rand’ moeten ook over voldoende grote ruimtes beschikken om bijvoorbeeld seminars te houden. De heer Eric Van Rompuy is van oordeel dat de investering om vzw ‘de Rand’ in het Kasteel van Ham te huisvesten te duur zou uitvallen. Overigens – maar dit is een andere discussie – moet vzw ‘de Rand’ zijn actieterrein niet uitbreiden tot Leuven, Tervuren enzovoort. De CD&V-fractie zal het voorstel niet goedkeuren.

Mevrouw *Gwenny De Vroe* beaamt dat Open Vld mee in de Vlaamse Regering zat toen die de beslissing nam om het kasteel in erfpacht te geven. De voorwaarden voor de erfpacht werden echter wel deze zittingsperiode bepaald. Zo is er bijvoorbeeld niet bepaald

dat het kasteel opengesteld moet worden op Open Monumentendag. Ook wordt er niets geregeld in verband met de broodnodige werken aan de oevers. Geen enkele potentiële erfpachthouder is geïnteresseerd om die werken op zich te nemen. Het lid geeft toe dat het kasteel niet geschikt is voor een echt cultureel centrum, maar wel voor de organisatie van evenementen, tentoonstellingen enzovoort. Gezien de beperkingen is een erfpachthouder niet happig om de kost van de oeverversterking op zich te nemen. Wat de oprijlaan aangaat, die was eigendom van de Vlaamse overheid, maar het onderhoud gebeurt al jaar en dag door de gemeente Steenokkerzeel. Het is logisch dat het eigendom van de gemeente geworden is. Daardoor is er niet minder parkeergelegenheid. Er is niets veranderd.

Mevrouw Gwenny De Vroe onderstreept dat het kasteel sinds eind vorig jaar gesloten is; niemand kan er gebruik van maken. Het kasteel staat er te verkommeren. Wat als er uiteindelijk geen kandidaat-erfpachthouders blijken te zijn? De indiener vraagt enkel het kasteel niet te laten verkommeren en er een nieuwe bestemming aan te geven. Hopelijk geeft men het kasteel het respect dat het verdient.

De heer *Sven Gatz* merkt op dat het om een opportuiniteitskeuze gaat. Bedoeling is een politiek signaal te geven. De vuurtoren die in de zuidrand geplaatst zou worden zal ook veel geld kosten. Open Vld vreest dat die vuurtoren een luchtkasteel zal blijken te zijn; dan hebben ze liever een echt kasteel.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende het behoud van de uitbating van het Kasteel van Ham door de Vlaamse overheid en de ontwikkeling ervan tot culturele vuurtoren voor het oostelijke gedeelte van het arrondissement Halle-Vilvoorde werd met 6 stemmen tegen 5 verworpen.

De voorzitter,
Mark DEMESMAEKER

De verslaggever,
Willy SEGERS